

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/87/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5615010105
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5615010105.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov JUDr. Pavla Polku a JUDr. Vladimíra Kuráka, na verejnom zasadnutí konanom 29. novembra 2016 prejednal odvolanie podané obžalovaným J. N. proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 2T/44/2015 zo 6.7.2016 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Liptovská Mikuláš, sp.zn. 2T/44/2015 zo 6.7.2016 v časti - vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por.

obžalovaného J. N., nar. XX.X.XXXX v Y., trvale bytom J. č. XX, okr. S. J., t.č. v ÚVTOS Ilava

o d s u d z u j e :

Podľa § 208 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd z a r a d ť u j e obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd z r u š u j e výrok o treste rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014, ktorým bol obžalovaný odsúdený podľa § 208 ods. 2, § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo na tento výrok nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp.zn. 2T/44/2015 zo 6.7.2016 bol obžalovaný J. N. uznaný za vinného zo spáchania zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák., § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák., na skutkovom základe, že:

dňa 13.9.2013 asi o 12.15 hod. v kuchyni rodinného domu č. XX v obci J., okr. S. J., dal facku svojej manželke Y. N. a vyjadril sa „Ty kurva, dám Ťa do parády!, manželku chytil a hodil na posteľ, obrátil ju na brucho, pridržal si ju kolenom a pláteným lekársnym obvazom a bielym špagátom jej zviazal ruky a nohy a za chrbtom zviazané ruky jej priviazal k nohám, ktoré musela skrčiť k rukám, do úst jej strčil dve

papierové vreckovky a previazal jej ústa pláteným lekárskeým obvázom, a takto zviazanú Y. N. prikryl perinou a bez slova odišiel z domu preč, pričom Y. N. musela takýto stav strieť približne dve hodiny, pokiaľ nebola oslobodená príslušníkmi Obvodného oddelenia PZ Liptovský Hrádok.

Za tento trestný čin bol obžalovaný odsúdený podľa § 208 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd zaradil obžalovaného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014, ktorým bol obžalovaný odsúdený podľa § 208 ods. 2, § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo na tento výrok nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný J. N. sám, aj prostredníctvom svojho obhajcu.

Obžalovaný J. N. v písomných dôvodoch odvolania, ktoré odôvodnil sám, uviedol, že jeho odvolanie smeruje proti výroku o vine, treste aj konaniu, ktoré napadnutému rozsudku predchádzalo. V podstatnom poukázal na to, že neboli splnené zákonné podmienky pre uloženie trestu podľa § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré upravuje tzv. zásadu „trikrát a dost“. Zdôraznil, že v teraz prejednávanej veci je súdený za zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák., ktorý nie je uvedený medzi trestnými činmi v § 47 ods. 2 Tr. zák., za ktorý možno uložiť výnimočný trest. Podľa jeho názoru v jeho prípade je daná okolnosť odôvodňujúca zastavenie trestného stíhania podľa § 281 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 9 ods. 1 písm. e) Tr. por. Má za to, že v jeho trestnej veci je daná totožnosť skutku so skutkom, za ktorý bol právoplatne uznaný vinným a odsúdený vo veci Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 3T/78/2014. Pokiaľ je v skutkovej vete rozsudku 3T/78/2014 vymedzené obdobie, počas ktorého mal týrať svoju manželku, a to obdobie od 9.8.2013 do dňa 8.4.2014, s výnimkou obdobia od 13.9.2013 do 19.11.2013, kedy bol vo väzbe, je nepochybné, že do časového rámca skutku týrania blízkej osoby, spadá aj konanie z 13.9.2013, pre ktoré je stíhaný v tejto trestnej veci. Okresný súd porušil princíp ne bis in idem, obsahujúci právo nebyť súdený a potrestaný dvakrát pre ten istý čin. Navrhol, aby odvolací súd zrušil výrok o vine, resp. ak stíhanie nezastaví, aby vo veci rozhodol sám tak, že mu uloží primeraný trest, resp. upustí od uloženia súhrnného trestu.

Obhajca obžalovaného JUDr. Ľuboš Racko v písomných dôvodoch odvolania uviedol, že obžalovaný považuje prejednávaný skutok za komplot svedka E. a jeho zosnulej manželky. Hoci sa v prípravnom konaní ku skutku priznal pod ťarchou vtedajšej situácie, práve vo výpovediach svedkov na hlavnom pojednávaní sú dané možnosti uplatnenia zásady „in dubio pro reo“. Získané dôkazy sú totiž charakteru tvrdením proti tvrdeniu. V predchádzajúcich trestných konaniach obžalovaný uzavrel s prokurátorom dohodu o vine a treste, ktoré súd schválil rozsudkom sp.zn. 3T/78/2014 zo dňa 12.9.2014. Podľa názoru obhajoby, a to aj v súvislosti s ustanovením § 36 písm. h), i) ako aj § 44 Tr. zák. bolo zákonné pojať tento skutok procesne do tohto konania, resp. upustiť od uloženia súhrnného trestu, nakoľko trest uložený predchádzajúcim rozsudkom možno pokladať na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočný. Pri ukladaní súhrnného trestu bolo súdom spravodlivé zväžiť tiež konanie poškodenej voči obžalovanému. Použitie a aplikácia § 47 ods. 2 posledná veta Trestného zákona by bola v tomto prípade potom nerealizovateľná zákonným spôsobom pre nesplnenie podmienok § 47 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák., a to aj vzhľadom na výpoveď znalca o možnej resocializácii obžalovaného, nakoľko podstata jeho konaní a trestnej činnosti pochádza z nevhodného a doslova protispoločenského konania poškodenej, teda jeho zosnulej manželky, ktorá sa sústavne pod vplyvom alkoholu obžalovanému vyhrážala samovraždou a ktorá sa napokon upila na smrť za účinnej spolupráce svedka E., s ktorým spoločne prepíjali všetky peniaze zarobené obžalovaným výhradne pre účely normálneho fungovania jeho rodiny. Obhajoba na hlavnom pojednávaní navrhla tiež oslobodenie spod obžaloby v zmysle § 285 písm. c) Tr. zák. pre zjavný nesúlad skutočností uvádzaných v obžalobe a vážnych pochybností, ktoré vyplývali z dôkaznej situácie, čo nasvedčovalo tomu či vôbec skutok spáchal obžalovaný a toto mu ani na hlavnom pojednávaní nebolo preukázané zákonným spôsobom (obžalovaný tvrdí napr. že pri odchode z domu tento uzamkol, svedok E. tvrdí niečo iné a výpoveď policajta potvrdzuje verziu obžalovaného). V prípade, ak by odvolací súd

dospel k záveru, že obžalovaný je vinný, treba poukázať na skutočnosť, že prvostupňový súd pri ukladaní trestu nerešpektoval základné zásady ukladania trestov. Trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život atď. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd neprihliadal na poľahčujúce okolnosti vyššie spomínané a na možnosť nápravy páchatel'a a jeho pomery, pričom uložil trest, ktorý korešponduje s výmerami pre ukladanie tých najzávažnejších trestných činov, napr. viacnásobnej vraždy a pod. Z tohto dôvodu zastáva názor, že uloženie miernejšieho trestu pri splnení zákonom stanovených podmienok by viedlo k dostatočnej náprave, zvlášť v spojitosti so skutočnosťou, že objekt trestného činu v osobe poškodenej jej smrťou zanikol. Miernejší trest by tiež korešpondoval s návrhmi prokurátora v konaní o dohode o vine a treste, keď v kontexte vyššie uvedeného prokurátor ponúkal obžalovanému súhrnný trest vo výmere 16,5 roka. Navrhol na základe vyššie uvedeného, aby odvolací súd zvážil možnosť v zmysle ustanovenia § 39 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák.

Obhajca obžalovaného JUDr. Peter Rybár v písomných dôvodoch odvolania uviedol: „Okresný súd Liptovský Mikuláš uznal obžalovaného za vinného zo spáchania zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa ust. § 183 ods.1, ods. 2 písm. d/ na tom skutkovom základe, ako je tento popísaný vo výroku napadnutého rozhodnutia a obžalovanému uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov a to podľa ust. § ust. § 208 ods. 2, ust. § 38 ods. 4, ust. § 41 ods. 2, ust. § 42 ods. 1 a ust. § 47 ods. 2 Tr. zák. Prvostupňový súd teda v prejednávanej veci aplikoval ust. § 47 ods. 2 Tr. zákona v nadväznosti na ust. § 208 ods. 2 Tr. zákona odôvodňujúc tento postup ukladaním súhrnného trestu podľa ust. § 42 ods. 1 Tr. zákona. Takýto postup Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši považujeme za nesprávny, nemajúci oporu v zákone a takýto výrok o treste za nezákonný. Ak súd odcudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odcudzujúci rozsudok za iný trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu (ust. § 42 ods. 1 Tr. zák.). Okresný súd teda v tomto smere v prejednávanej veci uzavrel, že „niet pochyb o tom, že z dôvodu ukladania súhrnného trestu odňatia slobody súd odcudzuje obžalovaného nielen za prejednaný skutok (zločin obmedzenia osobnej slobody) ale aj za zbiehajúcu trestnú činnosť a to zločin týrania blízkej a zverenej osoby (str. 9 rozsudku). Uvedený právny názor prvostupňového súdu považujeme za nesprávny a právne neudržateľný. Postupom podľa ust. § 42 ods. 1 Tr. zákona súd neruší výrok o vine predchádzajúceho odsúdenia ale „len“ výrok o treste. Súd teda pri ukladaní súhrnného trestu neposudzuje vinu obžalovaného pri zbiehajúcej trestnej činnosti, teda tohto „neodsudzuje“ v zmysle ako to vyhodnotil súd prvého stupňa v prejednávanej veci. Takýto extenzívny výklad slova „odsudzuje“ nie je namieste, nemá oporu v zákone. V takomto prípade potom výrok o treste nekorešponduje výroku o vine, je založený rozpor medzi výrokom o vine a výrokom o treste. Navyiac v skutkovej vete stíhanej trestnej činnosti pri ukladaní trestu podľa ust. § 47 ods. 2 Tr. zákona musia byť výslovne uvedené a špecifikované predchádzajúce dve odsúdenia, ktoré takýto postup odôvodňujú. V prejednávanej veci to tak nebolo a ani byť v podstate nemohlo nakoľko ust. § 183 Tr. zák. sa v ust. § 47 ods. 2 výslovne neuvádza. Na tomto mieste sa žiada pre úplnosť uviesť, že okresný súd nesprávne aplikoval aj ust. § 38 ods. 4 Tr. zák. v spojení s ust. § 37 písm. m) Tr. zákona. Zastávame ten právny názor, že pri aplikácii ust. § 47 ods. 2 Tr. zákona nie je namieste aj aplikácia ust. § 38 ods.4 Tr. zákona. Rovnako trest odňatia slobody uložený obžalovanému vo výmere 21 rokov z dôvodu úmrtia poškodenej nemá oporu v ust. § 47 ods. 2 Tr. zákona. Rovnako dávame do pozornosti námietky týkajúce sa totožnosti skutku, teda že skutok súdený v konaní sp. zn. 3T/78/2014 zahŕňa aj skutok stíhaný v prejednávanej trestnej veci. Ide o jeden skutok, za ktorý už bol obžalovaný právoplatne odsúdený. Na základe vyššie uvedených skutočností navrhujeme, aby Krajský súd v Žiline ako súd odvolací napadnuté rozhodnutie Okresného súdu Liptovský Mikuláš z dôvodov uvedených v ust. § 321 ods. 1 Trestného poriadku zrušil a podľa ust. § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol“.

Na podklade podaného odvolania krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a zistil, že odvolanie obžalovaného J. N. je dôvodné.

K výroku o vine

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa názoru krajského súdu odsudzujúci výrok prvostupňového súdu je správny, zákonný a má dostatočnú oporu vo vykonaných dôkazoch. Okresný súd v konaní postupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Starostlivo objasňoval okolnosti svedčiace proti obžalovanému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech. Vykonané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. V odôvodnení napadnutého rozsudku vyložil, ktoré skutočnosti a prečo vzal za dokázané a o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, taktiež akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov.

Pokiaľ ide o skutkové zistenia okresného súdu, krajský súd nemá žiadne pochybnosti, že súdený skutok sa stal a že ho spáchal obžalovaný J. N.. V tomto smere okresný súd veľmi výstižne a presvedčivo v odôvodnení napadnutého rozsudku vysvetlil, na základe akých dôkazov a zistení z nich vyplývajúcich dospel k záveru o vine obžalovaného. Na takomto základe potom okresný súd vyvodil z dôkazov o podstate súdených trestných činov zistenia, ktoré sú správne.

Dôvody napadnutého rozsudku sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Odvolací súd znovu pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu a pri existencii vysoko kvalifikovaného rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, len v podrobnostiach poukázať na veľmi správne a erudované dôvody, na ktorých samosudkyňa okresného súdu založila svoje odsudzujúce rozhodnutie.

Krajský súd ďalej poznamenáva, že pokiaľ sa skutkové závery prvostupňového súdu zakladajú na vnútornom presvedčení, získanom po starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu a tieto závery boli vyvedené na podklade úplného zistenia skutočného stavu veci a úvahám, ktorými sa k takýmto záverom došlo, nemožno vytknúť nedôslednosť alebo vnútorné rozpory, nemožno im potom v prospech obžalovaného úspešne odporovať odvolaním len preto, že súd mohol dospieť aj k iným záverom, keby sa bol spravoval inými úvahami.

Súd prvého stupňa sa zaoberal a vysporiadal s návrhmi na dokazovanie, skutkovou a právnou argumentáciou strán v konaní pri dodržaní princípov kontradiktórnosti konania. Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama o sebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Krajský súd po preskúmaní hodnotenia dôkazov vykonaných okresným súdom nezistil, že by súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov nepostupoval podľa zákona v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. a vykonané dôkazy by vyhodnotil jednostranne v neprospech obžalovaného.

Odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením dôkazovej situácie tak, ako to urobil okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Právna kvalifikácia súdeného skutku ako zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. aj podľa názoru krajského súdu zodpovedá správnym úvahám súdu prvého stupňa v tomto smere a všetkým zákonným predpokladom na posúdenie prejednávaneho skutku práve podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Ani krajský súd sa nestotožnil s obhajobou obžalovaného, že poškodenú poviazal preto, lebo sa chcela zabiť, bola opitá a nepríčetná. V kuchyni boli nože a tabletky a zviazal ju, aby si sama neublížila.

Je pochopiteľné, že obžalovaný popiera spáchanie súdeného skutku. Využíva tak svoje zákonné právo hoci aj beztrestne klamať. Výpoveď obžalovaného musí súd vždy posudzovať s rešpektom a s ohľadom aj na to, že môže uvádzať nepravdu a tú prezentovať ako jedinu pravdu - svoju. Preto je vždy v prioritnom záujme obžalovaného predložiť súdu svoje alibi, a tak dodať svojim vyjadreniam „punc úplnej pravdivosti“. Obžalovaný tvrdil, že bol v čase činu na mieste činu, len inak interpretuje to, čo sa tam malo stať, resp. nestať. Nepredložil súdu žiadne alibi, ktoré by celkom nepochybne mohlo výrazne spochybníť dôkazy preukazujúce nepochybne a bezpečne vinu obžalovaného (výpovede poškodenej Y. N., svedkov H. U., T. E., zápisnica o ohliadke miesta činu s fotodokumentáciou).

Krajský súd uzatvára, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď priebeh skutkového deja ustálil tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku.

Odvolačný súd v posudzovanom prípade ďalej zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Obžalovaný odvolanie založil aj na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby použitej v konaní pred súdom prvého stupňa. S jeho námietkami, skutkovými a právnymi, sa ale súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde.

Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, že vo veci ide o prekážku rozhodnutej veci s prihliadnutím na právoplatný rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014, treba stručne uviesť, že táto nie je dôvodná. Základná zásada „ne bis in idem“ teda právo nebyť súdený alebo potrestaný za ten istý skutok dvakrát, vyplýva z čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 40 ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, čl. 4 Protokolu č. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a je tiež vyjadrená v § 2 ods. 8 Tr. por. a § 9 ods. 1 písm. e), g) Tr. por.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného pri porovnaní skutkových okolností uvedených v rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014 so skutkovými okolnosťami uvedenými vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku v teraz prejednávanej veci, s prihliadnutím na okamih oznámenia vznesenia obvinenia obžalovanému (15.9.2013), je jednoznačné, že ide o dva samostatné skutky; tieto skutky nie sú zhodné z hľadiska konania obžalovaného, ani z hľadiska následku.

V okolnostiach daného prípadu je nepochybné, že na obžalovaného v danej veci nebola podaná obžaloba pre totožný skutok, pre ktorý už bol právoplatne odsúdený vo veci Okresného súdu Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 3T/78/2014.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva obžalovaného, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jeho výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Okresný súd však nepostupoval správne, ak otázku prísnejšieho právneho posúdenia skutku, v súvislosti s použitím ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák. nepokladal aj za otázku viny, ale len za otázku trestu a keď za súčasť svojich skutkových zistení neprevzal záver o tom, že obžalovaný sa súdených trestných činov dopustil napriek tomu, že bol

- rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 2T/7/2000 z 21.2.2000 potrestaný za trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 Tr. zák. na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, ktorý vykonal dňa 21.8.2011,

- rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 1T/176/2005 z 29.5.2006, potrestaný za trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 Tr. zák. a iné na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 5 mesiacov, ktorý vykonal dňa 9.1.2013,

- rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste uzavretá medzi obvineným a prokurátorom a ktorým bol potrestaný za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov, ktorý v súčasnej dobe vykonáva.

Krajský súd v tejto súvislosti vyslovuje, že ak sú splnené podmienky uvedené v § 47 ods. 2 Tr. zák. a súd odsudzuje páchatel'a za trestné činy v tomto ustanovení taxatívne vypočítané, hoci už bol za takéto trestné činy, hoci aj v štádiu pokusu, dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody, táto okolnosť sa stáva zákonným znakom trestného činu a musí mať vyjadrenie tak v popísanom skutku, ako aj v právnej vete (v ktorej sa podradzujú skutkové zistenia pod konkrétnu zákonnú terminológiu), a tiež v zákonom pomenovaní príslušného ustanovenia.

Ak teda okresný súd považoval obžalovaného J. N. za páchatel'a podľa § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré je zamerané na prísnejší postih recidivistov, mal do svojich skutkových zistení zahrnúť už spomínané odsudzujúce rozhodnutia a zistenia o tom, že za v nich uvedené trestné činy bol potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody, hoci ho k tomu zavazovalo ustanovenie § 163 ods. 3 Tr. por. Navyiac, mal obžalovaného postupom podľa § 284 ods. 2 Tr. por., upozorniť ešte predtým ako súd vyhlásil dokazovanie za skončené, na možnosť prísnejšieho posudzovania skutku a na jeho žiadosť mu poskytnúť lehotu na prípravu obhajoby. Z obsahu spisového materiálu je zistiteľné, že okresný súd tak neurobil, a preto je odvolanie obžalovaného v tomto smere dôvodné. Obžalovaný v priebehu celého trestného konania, vrátane konania pred okresným súdom, nemal vedomosť o tom, že pri ukladaní trestu môže byť uplatnená zásada „trikrát a dost“ vyjadrená v § 47 ods. 2 Tr. zák.

V okolnostiach danej veci je zrejmé, že skutok tak ako bol formulovaný v tzv. skutkovej vete napadnutého rozsudku nemôže byť podkladom pre výrok o vine obžalovaného, ani podkladom pre výrok o treste podľa zásad uvedených v § 47 ods. 2 Tr. zák. Je tiež zjavné, že prejednávaný trestný čin - zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. nie je taxatívne uvedený v § 47 ods. 2 Tr. zák.

Súd prvého stupňa porušil zákon v neprospech obžalovaného v ustanovení § 47 ods. 2 Tr. zák. a § 163 ods. 3 Tr. por.

So zreteľom na okolnosť, že odvolanie bolo podané iba obžalovaným, krajský súd nemohol napraviť vyššie uvedené pochybenie okresného súdu a zmeniť skutkové zistenia, tak aby zodpovedali stavu veci a zákonu, pretože takým postupom by zjavne došlo k zhoršeniu postavenia obžalovaného, t.j. krajský súd by rozhodol v neprospech obžalovaného a porušil by tak zásadu zákazu „reformatio in peius“, ktorá je definovaná v ustanoveniach § 322 ods. 3, veta druhá Tr. por. a § 327 ods. 2 Tr. por.

Výrok o vine tak musí vychádzať iba z pôvodných skutkových zistení súdu prvého stupňa a im zodpovedajúcej právnej kvalifikácie. V uvedených súvislostiach krajský súd zdôrazňuje, že odvolacom konaní sa uplatňuje zásada zákazu zmeny postavenia obvineného k horšiemu, tzv. zákaz porušenia zásady reformatio in peius, ktorá je vyjadrená v ustanovení § 322 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku a podľa ktorej v neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody. V neprospech obvineného je rozsudok súdu prvého stupňa zmenený vtedy, ak dôjde k akejkoľvek zmene, v ktoromkoľvek výroku priamo sa dotýkajúcom obvineného, ak ide o zmenu smerujúcu k zhoršeniu postavenia obvineného (tiež zmena výroku o druhu a výmere trestu). Zásada zákazu reformatio in peius (zmeny k horšiemu) je zakotvená preto, aby nevznikla obava obvineného napadnúť rozsudok odvolaním, aby sa napravili chyby bez toho, aby hrozilo nebezpečenstvo preňho, že sa jeho postavenie zhorší.

K výroku o treste

Krajský súd preskúmal aj výrok o treste a nestotožnil sa so záverom okresného súdu, pokiaľ ide o druh a výmeru trestu, ktorý za súdennú trestnú činnosť uložil obžalovanému. Odvolacie argumenty obžalovaného, že prvostupňový súd nepostupoval pri ukladaní trestu správne, sú dôvodné.

Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd zistil, že pri ukladaní trestu bol porušený zákon v neprospech obžalovaného a toto pochybenie prvostupňového súdu krajský súd napravil svojím vlastným rozhodnutím tak, ako je uvedené vo výrokovkej časti tohto rozsudku.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. zák., veta prvá, pri určení druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne na stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť (§ 3 ods. 4), na možnosť nápravy a pomery páchatel'a.

Podľa § 34 ods. 2, 3, 4 Tr. zák. páchatel'ovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 42 ods. 1 Tr. zák. ak súd odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

Podľa § 42 ods. 3 Tr. zák. ustanovenie o súhrnnom treste sa nepoužije, ak skoršie odsúdenie je takej povahy, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Treba súhlasiť s právnym názorom okresného súdu, že v prípade obžalovaného J. N. sú splnené podmienky pre uloženie súhrnného trestu v zmysle § 42 ods. 1 Tr. zák. Po splnení prieskumnej povinnosti odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že obžalovanému má byť za teraz súdený zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák., ukladaný súhrnný trest odňatia slobody aj za ďalší trestný čin- za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák., za ktorý už bol právoplatne odsúdený, a to rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 3T/78/2014 z 12.8.2014, pretože na uloženie súhrnného trestu za všetky uvedené zbiehajúce sa trestné činy (zločiny) sú splnené všetky zákonom predpokladané podmienky, t.j. existuje medzi nimi viacčinný súbeh.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že súhrnný trest podľa zásad uvedených v § 42 ods. 1 Tr. zák. sa uloží iba v prípade viacčinného súbehu, a to len vtedy, ak páchatel' bol za časť retrospektívne sa zbiehajúcej trestnej činnosti odsúdený a ak je možné na také odsúdenie prihliadať. Hranicu teda tvorí vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku (trestného rozkazu) súdom prvého stupňa. Vždy je to časovo prvé odsúdenie, ku ktorému v celom trestnom konaní dôjde, vrátane opravného konania. Súhrnný trest nastupuje namiesto úhrnného trestu, ktorý by inak bol páchatel'ovi uložený, ak by sa o všetkých zbiehajúcich sa trestných činoch rozhodovalo v spoločnom konaní. Znamená to, že odsúdený musí byť pri súhrnnom treste v zásade v rovnakej situácii ako v prípade trestu úhrnného, t.j. ako keby bolo o všetkých spáchaných trestných činoch rozhodnuté v jednom konaní.

Správny je aj názor okresného súdu, že obžalovanému mal byť uložený súhrnný trest odňatia slobody s použitím tzv. asperačnej zásady (zostrenia trestu) podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., vzhľadom k tomu, že obžalovaný spáchal viac úmyselných trestných činov dvomi skutkami, z ktorých sú dva zločiny. Správne sa okresný súd vysporiadal s novou právnou skutočnosťou, ktorá nastala po uverejnení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, č.k. PL. ÚS 106/2011-85 z 28.11.2012 v Zbierke zákonov, čiastka 104, uverejnenej 21.12.2012.

Podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia

slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.

Súd prvého stupňa správne zistil jednu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák., t.j. že obžalovaný už bol za trestný čin odsúdený a na túto skutočnosť možno prihliadať. U obžalovaného nebola zistená žiadna poľahčujúca okolnosť.

Skutočnosť, že v minulosti bol obžalovaný dvakrát odsúdený a potrestaný za trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 starého Tr. zák. a jedenkrát potrestaný a odsúdený pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 2 nového Tr. zák., treba považovať v zmysle transpozičného ustanovenia § 437 ods. 1 nového Trestného zákona za naplnenie znaku opätovného spáchania zločinu podľa § 38 ods. 54 Tr. zák., čo zakladá zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu. Pre absenciu odvolania prokurátora (v neprospech obžalovaného), uloženie trestu aj podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. tak neprichádza do úvahy.

Podľa § 38 ods. 4 Tr. zák., ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností, zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Podľa § 38 ods. 7 Tr. zák., ustanovenia odsekov 4 až 6 sa nepoužijú, ak sa súčasne ukladá zvýšený úhrnný trest alebo súhrnný trest podľa § 41 ods. 2 alebo podľa § 42, ak by súčasné použitie týchto ustanovení bolo pre páchatel'a neprimerane prísne.

Vzhľadom na § 38 ods. 7 Tr. zák. krajský súd pri rozhodovaní o výmere trestu neaplikoval ustanovenie § 38 ods. 4 Tr. zák. a obžalovanému ukladal trest v rámci trestnej sadzby zvýšenej podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, t.j. vo výmere 7 rokov až 20 rokov, nakoľko v okolnostiach prípadu dospel k záveru, že súčasné použitie § 38 ods. 4 Tr. zák. a § 41 ods. 2 Tr. zák. by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne.

Krajský súd uložil obžalovanému J. N. za celý súhrn zbiehajúcej sa trestnej činnosti miernejší trest, pokiaľ ide o jeho výmeru, keď podľa názoru krajského súdu súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, je dostatočný na prevýchovu obžalovaného; takýto trest podľa názoru krajského súdu aj v plnej miere odzrkadľuje stupeň nebezpečnosti spáchaného činu pre spoločnosť, ako aj možnosť nápravy a pomery obžalovaného. Iný, miernejší druh trestu, napr. upustenie od uloženia súhrnného trestu, ktorého sa domáhal v písomných dôvodoch podaného odvolania, v prípade obžalovaného neprichádzal ani do úvahy, pretože bez akýchkoľvek pochybností možno uzavrieť, že u obžalovaného ide o osobu s bohatou kriminálnou minulosťou. Z odpisu z registra trestov je zistiteľné, že doposiaľ bol deväťkrát súdne potrestaný najmä za násilnú trestnú činnosť. Možno uzavrieť, že v osobe obžalovaného ide o nenapraviteľného páchatel'a, ktorý sa opakovane dopúšťa úmyselnej trestnej činnosti, najmä násilného charakteru, a preto u neho možno hovoriť aj o „špeciálnej recidíve“. Bohatá kriminálna minulosť obžalovaného a z nej vyplývajúci evidentný sklon obžalovaného k páchaniu trestnej činnosti charakterizuje jeho osobu ako obtiažne prevychovateľného páchatel'a, u ktorého doposiaľ ukladané tresty ani v jednom prípade nesplnili svoj prevychovný účel z hľadiska individuálnej prevencie trestu.

Krajský súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, pretože v posledných desiatich rokoch pred spáchaním teraz súdených trestných činov bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin. Táto okolnosť bezpečne vyplýva z obsahu spisového materiálu, najmä z aktuálneho odpisu z registra trestov.

Pri úvahách, aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovaného, jeho zavinenie, následok, pohnútku, osobu, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, vychádzal aj odvolací súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatel'om trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu - rehabilitácia) a jednak aj voči ďalším občanom - potencionálnym páchatel'om, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na

ostatných členov spoločnosti). Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a (retribúcia).

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom rozsudku, a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.